

Selektiv mutism som psykiatrisk sjuklighet i förhållande med autismspektrum

Förändringar sedan föregående version
Rutin daterad 2025-03-31 överförd till SOFIA STYR.

Budskap

- Selektiv mutism klassificeras både i ICD 10 och DSM 5 som psykiatrisk sjuklighet.
- Det som driver fram selektiv mutism är först och främst ångesten i synnerhet den sociala sådan.
- Det finns autistiska symptom som också kan orsaka ångest som i sin tur kan förvärra den selektiva mutismen.
- Habiliteringen adresserar inte selektiv mutism direkt utan eventuellt indirekt genom specifika habiliterande insatser riktade mot svårigheter som härstammar från autismen.

Definition/diagnostik

Selektiv mutism är ett ovanligt psykiatriskt tillstånd som oftast diagnostiseras i barndomen (före 5 års ålder) och kännetecknas av svårigheter att prata i specifika sociala sammanhang där det finns en förväntan att individen ska prata (till exempel skolan). I andra situationer (till exempel hemma) har individen ett adekvat tal. Det handlar således inte om en störning i talutvecklingen och formellt enligt DSM 5 och ICD 10 är autismspektrum exkluderingskriterium för diagnosen selektiv mutism. Det finns dock forskning som beskriver att

både autismspektrum och selektiv mutism kan diagnostiseras hos samma individ.

Symptom

Selektiv mutism kan betraktas som en speciell variant av social ångest där autismspektrum också spelar in via till exempel bristande socialt samspel, bristande mentalisering, sensorisk känslighet, kognitiv rigiditet mm, symptom som kan förvärra ångesten som i sin tur förvärrar den selektiva mutismen.

Omhändertagande/behandling

Selektiv mutism är en psykiatrisk sjuklighet som skall adresseras som en ångestproblematik antingen inom primärvården eller inom psykiatrin med KBT/medicinering. Utifrån habiliteringens uppdrag kan selektiv mutism eventuellt adresseras indirekt med specifika insatser riktade till svårigheter som härstammar från patientens autism. Tät samverkan mellan olika vårdaktörer är således avgörande för god omhändertagandet av denna patientgrupp.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Habilitering & Hälsa

Innehållsansvar: Adrian Frid, (adiho1), Överläkare

Granskad av: Irvina Ristic, (irvri), Enhetschef

Godkänd av: Annika Waser, (anwas), Verksamhetschef

Dokument-ID: HH10443-430456558-373

Version: 1.0

Giltig från: 2025-08-21

Giltig till: 2027-08-21